«ԱԳԲԱ Լիզինգ»
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն 3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 9

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի
Տնօրենների խորհրդին

Մենք իրականացրել ենք «ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի («Կազմակերպություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն այս ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկերի գնահատումը: Այդ ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին

վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Այլ նշում

Կազմակերպության 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2015թ. փետրվարի 28-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ի անօրեն

KPMG Armenia cjsc

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
30 մայիսի 2016թ.

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	1,195,805	1,144,066
Տոկոսային ծախս	4	(577,154)	(626,836)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**618,651**	**517,230**
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		135,895	86,000
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս		(10,746)	(17,584)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ		**125,149**	**68,416**
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից		(14,742)	(7,680)
Այլ գործառնական եկամուտ	5	156,106	96,759
Այլ գործառնական ծախս	6	(316,536)	(145,587)
Գործառնական եկամուտ		**568,628**	**529,138**
Արժեզրկումից կորուստներ	7	(204,779)	(51,972)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(189,592)	(179,042)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(100,935)	(89,322)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		**73,322**	**208,802**
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(72,821)	(70,621)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		**501**	**138,181**

5-ից 48-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2016թ. մայիսի 30-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Արսեն Բաղիկյան
Գլխավոր տնօրեն

Սարգիս Սարիբեկյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		59,187	135,002
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	10	1,898,026	4,349,591
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	11	9,863,446	9,154,785
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12	352,717	380,171
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		21,462	-
Հետաձգված հարկային ակտիվներ		-	322
Այլ ակտիվներ	13	464,319	806,306
Ընդամենը ակտիվներ		**12,659,157**	**14,826,177**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերից ստացված վարկեր	14	985,849	3,354,576
Այլ փոխառություններ	15	8,233,961	8,017,700
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		-	9,098
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	9	43,872	-
Այլ պարտավորություններ	16	225,141	274,970
Ընդամենը պարտավորություններ		**9,488,823**	**11,656,344**
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	17	1,175,215	1,175,215
Չբաշխված շահույթ		1,995,119	1,994,618
Ընդամենը սեփական կապիտալ		**3,170,334**	**3,169,833**
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**12,659,157**	**14,826,177**

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	1,213,139	1,128,696
Վճարված տոկոսներ	(591,135)	(630,999)
Ստացված կոմիսիոն և այլ վճարներ	135,895	86,000
Վճարված կոմիսիոն և այլ վճարներ	(10,746)	(17,584)
Զուտ վճարումներ արտարժույթով գործառնությունների գծով	(14,742)	(7,680)
Վճարումներ այլ (ծախսերի)/եկամուտների գծով	(17,633)	42,035
Աշխատավարձ և աշխատակիցներին կատարվող այլ վճարումներ	(189,733)	(175,975)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(70,860)	(59,867)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,484,063	(586,463)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(674,113)	(260,076)
Այլ ակտիվներ	(5,479)	(261,819)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Այլ պարտավորություններ	(53,058)	137,393
Գործառնական գործունեությունից ստացված/գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	**2,205,598**	**(606,339)**
Վճարված շահութահարկ	(59,187)	(89,282)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) դրամական միջոցների հոսքեր	**2,146,411**	**(695,621)**
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(2,621)	(1,962)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	**(2,621)**	**(1,962)**
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Բանկերից ստացված վարկեր	970,800	-
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	(3,360,110)	-
Ստացված այլ փոխառություններ	1,312,208	2,704,375
Ստացված այլ փոխառությունների մարում	(1,152,288)	(1,996,573)
Ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված)/ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	**(2,229,390)**	**707,802**
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ	**(85,600)**	**10,219**
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	9,785	21,877
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	135,002	102,906
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	**59,187**	**135,002**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	1,175,215	1,856,437	3,031,652
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ			
Շահույթ տարվա համար	-	138,181	138,181
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	**-**	**138,181**	**138,181**
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**1,175,215**	**1,994,618**	**3,169,833**
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	1,175,215	1,994,618	3,169,833
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ			
Շահույթ տարվա համար	-	501	501
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	**-**	**501**	**501**
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**1,175,215**	**1,995,119**	**3,170,334**

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն (Կազմակերպություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2003թ-ին: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Կազմակերպությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա:

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը ֆինանսական վարձակալության գործառնությունների իրականացումն է իրավաբանական անձանց և անհատների հետ:

Կազմակերպության բոլոր ակտիվները և պարտավորությունները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փ. 10:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Էական անորոշ գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 11-ում` «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ» և ծանոթագրություն 23-ում` «Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք»:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները փոխարկվում են ՀՀ դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող ընթացիկ հաշիվները և մինչև երեք ամիս սկզբնական ժամկետայնությամբ բարձր իրացվելի ֆինանսական ակտիվները, որոնք ենթարկվում են իրական արժեքի ոչ էական փոփոխության ռիսկի ու օգտագործվում են Կազմակերպության կողմից կարճաժամկետ պարտավորվածությունների կառավարման համար: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ կամ պարտավորություններ, որոնք՝

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ,
- հանդիսանում են ածանցյալ ֆինանսական գործիք (բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հանդիսացող ածանցյալ գործիքի կամ այն ածանցյալ գործիքի, որը նախատեսված է և հանդիսանում է արդյունավետ հեջավորման գործիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկը բավարարելու դեպքում.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Զուտ ստացվելիք դիրքում գտնվող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռքբերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Զուտ վճարվելիք դիրքում գտնվող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչման պահին չեն վերդասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե Կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքները ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Կազմակերպությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Կազմակերպությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարունակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Կազմակերպությունը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնց սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են առք ու վաճառքի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և

- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք ակտիվ շուկայում չունեն գնանշվող շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պահանջները:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիսի բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում, որին մուտքի հնարավորություն ունի Կազմակերպությունը նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Կազմակերպությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Կազմակերպությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին նման հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում է ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգումով: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն ոչ ուշ այն պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Կազմակերպությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Կազմակերպությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ եկամուտ (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Կազմակերպության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Կազմակերպությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է վերջինիս նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, այն շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Կազմակերպությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(դ) Վարձակալություն

Կազմակերպության վարձակալական գործառնությունները վարձակալության սկզբում դասակարգվում են ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն դասերի՝ ՀՀՄՍ 17 *«Վարձակալություն»* ստանդարտի պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական վարձակալության դեպքում վարձակալին է փոխանցում ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Սեփականության իրավունքը կարող է ի վերջո փոխանցվել կամ չփոխանցվել: Վարձակալությունը ֆինանսական է, թե գործառնական լինելը կախված է գործառնության էությունից, այլ ոչ՝ պայմանագրի ձևից: Ստորև ներկայացված են այն ցուցանիշները, որոնք կարող են հանգեցնել վարձակալության դասակարգմանը որպես ֆինանսական վարձակալություն:

- վարձակալված ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին փոխանցվում է վարձակալին,
- վարձակալը հնարավորություն ունի տվյալ ակտիվը գնելու այն գնով, որը սպասվում է, որ բավականաչափ ցածր կլինի այդ հնարավորությունն իրագործելու ամսաթվի իրական արժեքից, և եթե վարձակալության սկզբում արդեն կա խելամիտ համոզվածություն, որ այդ հնարավորությունը կիրագործվի,
- վարձակալության ժամկետի մեջ է ներառվում ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը, եթե նույնիսկ սեփականության իրավունքը չի փոխանցվում,
- վարձակալության սկզբում նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքը վարձակալված ակտիվի առնվազն ըստ էության իրական արժեքն է և
- վարձակալված ակտիվների յուրահատուկ բնույթի պատճառով միայն վարձակալն է ի վիճակի դրանք օգտագործել առանց էական ձևափոխությունների:

Որպես վարձատու Կազմակերպությունը ֆինանսական վարձակալության սկզբնական չափումն իրականացնում է վարձակալությունում զուտ ներդրման մեծությանը հավասար գումարով: Ֆինանսական եկամտի հետագա ճանաչումը հիմնված է մի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ:

(ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	20 տարի
- համակարգչային սարքավորումներ	1-ից 3 տարի
- տնտեսական գույք	3-ից 5 տարի
- փոխադրամիջոցներ	3-ից 5 տարի

(զ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսումները կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսումներ:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կան վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(է) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Կազմակերպությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի սահմանափակումների կամ պայմանների խախտումը վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

(i) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (վարկեր և դեբիտորական պարտքեր): Կազմակերպությունը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարները և վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված գրավը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմանները արտացոլող դիտարկելի տվյալների հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, ցանկացած արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Կազմակերպությունը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ը) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(թ) Վարկավորման պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը հանձն է առնում վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են կնքված եվ դեռևս չտրամադրված ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ:

(ժ) Բաժնետիրական կապիտալ և շահաբաժիններ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներով և կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում հայտարարվում են:

(ի) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Կազմակերպությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(լ) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարձակալության կնքման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսումների հետ միասին դիտարկվում են որպես վարձակալության ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆիանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում ենք շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(խ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	**Պահանջների ամփոփ նկարագիր**	**Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա**
ՖՀՄՍ 9 *«Ֆինանսական գործիքներ»*	2014թ. հուլիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 *«Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում»* ստանդարտի գործող ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը պարունակում է վերանայված ուղեցույցներ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման համար, ներառյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հաշվարկի համար կիրառվող նոր սպասվող վնասի մոդելը, և հեջի ընդհանուր հաշվառմանը վերաբերող նոր պահանջները: Այն ներառում է նաև ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական գործիքների ճանաչման և ապաճանաչման ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:	Կազմակերպությունը ներկայումս գնահատում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	Պահանջների ամփոփ նկարագիր	Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա
ՖՀՄՍ 16 *«Վարձակալություն»*	ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 *«Վարձակալություն»*, ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 4 *«Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում»*, ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 *«Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ»* և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 *«Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»* սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները: Այս ստանդարտով այլևս չի կիրառվում հաշվառման կրկնակի մոդելը վարձակալների համար, որով տարանջատվում են հաշվեկշռային ֆինանսական վարձակալությունը և արտահաշվեկշռային գործառնական վարձակալությունը: Փոխարենը, կիրառվում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել, որը նման է ներակայիս ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը: Վարձատուների համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, նրանք շարունակում են դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի: ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15 *«Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ»* ստաղարտը կիրառելու պայմանով:	Կազմակերպությունը ներկայումս գնահատում է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:
Տարբեր *«ՖՀՄՍ-ների կատարելագործումներ»*	Տարբեր *«ՖՀՄՍ-ների կատարելագործումները»* դիտարկվել են առանձին՝ ըստ յուրաքանչյուր ստանդարտի: Բոլոր փոփոխությունները, որոնք հանգեցնում են ներկայացման, ճանաչման կամ չափման հաշվառման փոփոխություններին, կգործեն 2016թ. հունվարի 1-ից ոչ շուտ:	Կազմակերպությունը դեռ չի գնահատել կատարելագործումների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

4 Զուտ տոկոսային եկամուտ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,036,222	982,751
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	133,826	138,326
Այլ տոկոսային եկամուտ	25,757	22,989
	1,195,805	1,144,066
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառություններ	(488,756)	(422,640)
Բանկերից ստացված վարկեր և փոխատվություններ	(88,398)	(204,196)
	(577,154)	(626,836)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	618,651	517,230

5 Այլ գործառնական եկամուտ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Հաշվեգրված տույժեր և տուգանքներ	61,516	37,982
Վարձակալության գործարքների գծով ծախսերի փոխհատուցում	48,408	28,460
Այլ եկամուտ	46,182	30,317
	156,106	96,759

6 Այլ գործառնական ծախս

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Վնաս վարձակալված գույքի օտարումից	146,481	68,658
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	96,713	48,219
Տույժեր և տուգանքներ	51,604	570
Այլ	21,738	28,140
	316,536	145,587

7 Արժեզրկումից կորուստներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (ծանոթագրություն 11)	173,570	20,421
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 13)	31,209	31,551
	204,779	51,972

8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	30,075	29,445
Գովազդի և շուկայավարման ծախսեր	29,833	20,367
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	12,718	9,270
Վճարումներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարին	10,364	8,624
Մասնագիտական ծառայություններ	5,000	5,000
Գործուղման ծախսեր	6,077	3,880
Այլ	6,868	12,736
	100,935	89,322

9 Շահութահարկի գծով ծախս

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(28,627)	(68,382)
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	(44,194)	(2,239)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	**(72,821)**	**(70,621)**

2015թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2014թ-ին՝ 20%):

Գործող հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2015թ. հազ. դրամ	%	2014թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	73,322		208,802	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(14,665)	(20%)	(41,760)	(20%)
Չնվազեցվող ծախսեր	(58,156)	(79%)	(28,861)	(14%)
	(72,821)	**(99%)**	**(70,621)**	**(34%)**

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2015թ. և 2014թ. ընթացքում:

2015թ.

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(8,969)	14,024	5,055
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	4,620	(49,963)	(45,343)
Այլ փոխառություններ	3,563	(8,839)	(5,276)
Այլ պարտավորություններ	1,108	584	1,692
	322	**(44,194)**	**(43,872)**

2014թ.

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(6,642)	(2,327)	(8,969)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,251	(2,631)	4,620
Այլ ակտիվներ	(442)	442	-
Այլ փոխառություններ	452	3,111	3,563
Այլ պարտավորություններ	1,942	(834)	1,108
	2,561	(2,239)	322

10 Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ		
Ժամկետային ավանդներ բանկերում		
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	1,898,026	4,349,591
Ընդամենը բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,898,026	4,349,591

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ պայմանագրային կողմ (2014թ-ին` մեկ պայմանագրային կողմ), որի մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 1,898,026 հազար դրամ (2014թ-ին` 4,349,591 հազար դրամ):

11 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Մեկ տարում	4,252,323	3,858,364
Ավելի քան մեկ տարում, բայց մինչև հինգ տարում	7,570,069	7,271,803
Ավելի քան հինգ տարում	96,688	75,881
Նվազագույն վարձավճարներ	**11,919,080**	**11,206,048**
Մեկ տարում	(206,095)	(810,822)
Ավելի քան մեկ տարում, բայց մինչև հինգ տարում	(1,550,694)	(1,067,315)
Ավելի քան հինգ տարում	(39,994)	(2,553)
Հանած՝ չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	**(1,796,783)**	**(1,880,690)**
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում	**10,122,297**	**9,325,358**
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(258,851)	(170,573)
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում	**9,863,446**	**9,154,785**

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց	9,607,324	9,122,113
Ֆինանսական վարձակալություն անհատներին	514,973	203,245
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	**10,122,297**	**9,325,358**
Արժեզրկման գծով պահուստ	(258,851)	(170,573)
Զուտ ֆինանսական վարձակալություն	**9,863,446**	**9,154,785**

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների դասերի 2015թ. ընթացքում:

	Վարձակալություն իրավաբանական անձանց հազ. դրամ	Վարձակալություն անհատներին հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	168,282	2,291	170,573
Զուտ ծախս	167,247	6,323	173,570
Զուտ դուրսգրումներ	(81,828)	(3,464)	(85,292)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	**253,701**	**5,150**	**258,851**

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների դասերի 2014թ. ընթացքում:

	Վարձակալություն իրավաբանական անձանց հազ. դրամ	Վարձակալություն անհատներին հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	127,290	211	127,501
Զուտ ծախս	18,341	2,080	20,421
Զուտ վերականգնումներ	22,651	-	22,651
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	**168,282**	**2,291**	**170,573**

(ա) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ ֆինանսական վարձակալություն	Համախառն ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման պահուստ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	%
Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալություն	9,115,583	90,173	9,025,410	1.0%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	49,153	492	48,661	1.0%
- 30-89 օր ժամկետանց	3,046	30	3,016	1.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	70,116	13,561	56,555	19.3%
- 180-270 օր ժամկետանց	27,389	14,163	13,226	51.7%
- ավելի քան 270 օր ժամկետանց	342,037	135,282	206,755	39.6%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն	**491,741**	**163,528**	**328,213**	**33.3%**
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց	**9,607,324**	**253,701**	**9,353,623**	**2.6%**
Ֆինանսական վարձակալություն անհատներին				
- ոչ ժամկետանց	509,211	5,092	504,119	1.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	5,762	58	5,704	1.0%
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն անհատներին	**514,973**	**5,150**	**509,823**	**1.0%**
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն	**10,122,297**	**258,851**	**9,863,446**	**2.6%**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ ֆինանսական վարձակալություն	Համախառն ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման պահուստ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	%
Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալություն	8,680,381	97,883	8,582,498	1.1%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն				
- արժզրկված, բայց ոչ ժամկետանց	76,918	17,338	59,580	22.5%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	20,995	5,795	15,200	27.6%
- 30-89 օր ժամկետանց	330,103	47,111	282,992	14.3%
- 90-179 օր ժամկետանց	13,716	155	13,561	1.1%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն	**441,732**	**70,399**	**371,333**	**15.9%**
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց	**9,122,113**	**168,282**	**8,953,831**	**1.8%**
Ֆինանսական վարձակալություն անհատներին				
- ոչ ժամկետանց	203,245	2,291	200,954	1.1%
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն անհատներին	**203,245**	**2,291**	200,954	1.1%
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն	**9,325,358**	**170,573**	**9,154,785**	**1.8%**

(բ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

(i) Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց

Ֆինանսական վարձակալության արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է վարձակալության գծով ստացվելիք արժեզրկված գումարների հետ կապված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության, վնաս կրելու իր նախկին փորձի վերլուծության, արժեզրկման հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալության պորտֆելների համար գործող ներկայիս տնտեսական պայմանների վրա:

Իրավաբանական անձանց հետ ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- նախորդ տարիների տարեկան վնասի գործակիցը կազմում է 1% (2014թ-ին՝ 1.1%),
- սկզբնական գնահատված արժեքի նկատմամբ կիրառվում է 30%-ից 50% զեղչ՝ վարձակալված գույքի վաճառքի դեպքում,
- վարձակալված գույքի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 12-ից 24 ամսով:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի մեկ տոկոսով, ապա իրավաբանական անձանց հետ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 93,536 հազար դրամով (2014թ-ին՝ կնվազի/կաճի 89,538 հազար դրամով):

(ii) Ֆինանսական վարձակալություն անհատներին

Ֆինանսական վարձակալության արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է վնաս կրելու իր նախկին փորձի վերլուծության վրա: Անհատների հետ ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է այն հիմնական ենթադրությամբ, որ վ նախորդ տարիների տարեկան վնասի գործակիցը կազմում է 1% (2014թ-ին՝ 1.1%):

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական վարձակալության արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի մեկ տոկոսով, ապա անհատների հետ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 5,098 հազար դրամով (2014թ-ին՝ կնվազի/կաճի 2,010 հազար դրամով):

(գ) Գրավի և այլ ապահովության վերլուծություն

(i) Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց

Իրավաբանական անձանց հետ ֆինանսական վարձակալությունը ենթակա է վարկունակության գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս հետ ֆինանսական վարձակալության պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավը կամ ապահովության այլ միջոցները, այդ թվում՝ վարձակալված գույքի նկատմամբ իրավաբանորեն ամրագրված Կազմակերպության սեփականության իրավունքը, հանդիսանում է լրացուցիչ ապահովվածություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն վարձակալված գույքի և իրավաբանական անձանց հետ ֆինանսական վարձակալության համար ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2015թ. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ, հաշվեկշռային արժեք	31 դեկտեմբերի 2015թ. Վարձակալության սկզբում գնահատված վարձակալված գույքի կամ գրավի իրական արժեք	31 դեկտեմբերի 2014թ. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ, հաշվեկշռային արժեք	31 դեկտեմբերի 2014թ. Վարձակալության սկզբում գնահատված վարձակալված գույքի կամ գրավի իրական արժեք
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալություն				
Սարքավորումներ	4,984,974	4,984,974	4,846,646	4,846,646
Փոխադրամիջոցներ	3,778,604	3,778,604	3,577,012	3,577,012
Անշարժ գույք	165,867	165,867	-	-
Առանց գրավի	95,965	-	158,840	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալություն	**9,025,410**	**8,929,445**	**8,582,498**	**8,423,658**
Ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն				
Սարքավորումներ	249,850	249,850	325,934	325,934
Փոխադրամիջոցներ	62,281	62,281	45,001	45,001
Առանց գրավի	16,082	-	398	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալություն	**328,213**	**312,131**	**371,333**	**370,935**
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց	**9,353,623**	**9,241,576**	**8,953,831**	**8,794,593**

Վերը ներկայացված աղյուսակը բացառում է ֆինանսական վարձակալության գումարները գերազանցող լրացուցիչ գրավով ապահովվածության մասին տեղեկատվությունը:

Մի քանի տեսակի վարձակալված գույքով կամ գրավներով ապահովված ֆինանսական վարձակալության համար բացահայտվում է այն գույքը, որն առավելագույնս է համապատասխանում արժեզրկման գնահատմանը:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալության փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է փոխառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ վարձակալված գույքի կամ գրավի արժեքից, և Կազմակերպության համար պարտադիր չէ վերանայել վարձակալված գույքի կամ գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Ֆինանսական վարձակալություն անհատներին

Անհատների հետ ֆինանսական վարձակալության համար ապահովություն են ծառայում հիմնականում փոխադրամիջոցները:

Վարձակալված գույքի իրական արժեքը գնահատվել է ֆինանսական վարձակալության սկզբում և չի ճշգրտվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ հետագա փոփոխությունները արտացոլելու նպատակով:

(դ) Գրավադրված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 540,035 հազար դրամ ընդհանուր գումարով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2014թ-ին՝ նման գումարներ չկային) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (ծանոթագրություն 15):

(ե) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Ֆինանսական վարձակալության գործառնությունները իրականացվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող իրավաբանական անձանց հետ, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Սպասարկման ոլորտ	1,892,682	1,357,990
Առևտուր	1,326,667	1,152,552
Տրանսպորտ	1,308,934	1,353,160
Շինարարություն	1,202,241	1,275,109
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	1,125,693	857,498
Արդյունաբերություն	990,248	984,766
Հիդրոէլեկտրակայաններ	734,391	883,063
Գյուղատնտեսություն	426,452	422,759
Ֆինանսական կազմակերպություններ	256,230	439,462
Հանքարդյունաբերություն	206,463	286,562
Այլ	137,323	109,192
Ֆինանսական վարձակալություն անհատների հետ	514,973	203,245
	10,122,297	9,325,358
Արժեզրկման գծով պահուստ	(258,851)	(170,573)
	9,863,446	9,154,785

(զ) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի չորս փոխառու (2014թ-ին՝ չորս), որոնց հետ ֆինանսական վարձակալության գծով մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 1,471,949 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 1,741,426 հազար դրամ):

(է) Ֆինանսական վարձակալության ժամկետայնություն

Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև ֆինանսական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

12 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Շենքեր	Համակարգչ. սարքավորումն.	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	401,949	18,445	46,055	8,390	5,758	480,597
Ավելացումներ	-	2,094	527	-	-	2,621
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(251)	(1,870)	-	-	(2,121)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**401,949**	**20,288**	**44,712**	**8,390**	**5,758**	**481,097**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	50,491	16,674	24,583	8,390	288	100,426
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,097	1,338	8,640	-	-	30,075
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(251)	(1,870)	-	-	(2,121)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**70,588**	**17,761**	**31,353**	**8,390**	**288**	**128,380**
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**331,361**	**2,527**	**13,359**	**-**	**5,470**	**352,717**

հազ. դրամ	Շենքեր	Համակարգչ. սարքավորումն.	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	401,949	21,501	46,225	8,390	5,758	483,823
Ավելացումներ	-	1,686	276	-	-	1,962
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(4,742)	(446)	-	-	(5,188)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**401,949**	**18,445**	**46,055**	**8,390**	**5,758**	**480,597**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	30,394	20,616	16,481	8,390	288	76,169
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,097	800	8,548	-	-	29,445
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(4,742)	(446)	-	-	(5,188)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**50,491**	**16,674**	**24,583**	**8,390**	**288**	**100,426**
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**351,458**	**1,771**	**21,472**	**-**	**5,470**	**380,171**

2015թ. ընթացքում չեն եղել հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2014թ-ին նման ծախսումներ չեն եղել):

13 Այլ ակտիվներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Վարձակալվող գույքի մատակարարներին տրված կանխավճարներ	313,246	412,241
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	24,566	106,612
Արժեզրկման գծով պահուստ	-	(33,767)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	**337,812**	**485,086**
Վերադարձված վարձակալված գույք	112,217	304,534
Հարկերի գծով կանխավճարներ	11,943	5,742
Այլ ակտիվներ	2,347	10,944
	464,319	**806,306**

(ա) Արժեզրկման գծով պահուստի շարժի վերլուծություն

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը 2015թ. և 2014թ. ընթացքում:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	33,767	-
Զուտ ծախս	31,209	31,551
Դուրսգրումներ	(64,976)	2,216
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	**-**	**33,767**

14 Բանկերից ստացված վարկեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Բանկերից ստացված վարկեր	985,849	3,354,576

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ բանկից ստացված միջոցներ (2014թ-ին` մեկ բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 985,849 հազար դրամ (2014թ-ին` 3,354,576 հազար դրամ):

15 Այլ փոխառություններ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Գրավով չապահովված փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	7,908,322	8,017,700
Գրավով ապահովված փոխառություններ ՀՀ ԿԲ-ից	325,639	-
	8,233,961	**8,017,700**

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 540,035 հազար դրամ ընդհանուր գումարով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2014թ-ին՝ նման գումարներ չկային) ծառայում են որպես գրավ ՀՀ ԿԲ-ից ստացված գրավով ապահովված փոխառությունների համար (ծանոթագրություն 11):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի հինգ պայմանագրային կողմ (2014թ-ին՝ վեց պայմանագրային կողմ), որոնց հետ մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 7,665,210 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 7,773,454 հազար դրամ):

Սահմանափակումների խախտում

Կազմակերպությունը խախտել է վարկառուներից մեկի հետ կնքված պայմանագրով սահմանված սահմանափակման առավելագույն չափը: Փոխառության հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 3,890,399 հազար դրամ: Բացի այդ, սահմանափակման խախտումը հանգեցրել է այլ վարկառուների հետ կնքված պայմանագրերի սահմանափակումների փոխադարձ խախտմանը: Արդյունքում, միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված 7,908,322 հազար դրամ գումարով փոխառությունները դասվել են «ցպահանջ և մինչև մեկ ամիս» դասում տոկոսադրույքի ճեղքվածքի, իրացվելիության և ժամկետայնության վերլուծություններում՝ ծանոթագրություն 18-ում:

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակմանը հաստատման ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը ներում է ստացել վարկառուից վերը նշված խախտման հետ կապված:

16 Այլ պարտավորություններ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Կանխավճարներ վարձակալներից	127,126	201,744
Վճարվելիք գումարներ	70,953	13,685
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**198,079**	**215,429**
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	23,599	55,934
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	3,463	3,607
	225,141	274,970

17 Բաժնետիրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 200 սովորական բաժնետոմսից (2014թ-ին՝ 200): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 5,876,076 դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Կազմակերպության ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Կազմակերպության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2015թ. ընթացքում Կազմակերպության կողմից շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել (2014թ-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել):

18 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական նշանակություն ունի վարկային կազմակերպությունների համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի հետ:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպություն, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխությունները արտացոլելու նպատակով:

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար, նա նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ղեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը՝ թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Տնօրենների խորհրդի միջոցով:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպության կտրվածքով: Կազմակերպությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցման ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության ատիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գծով գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2015թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	59,187	59,187
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,695,261	202,765	-	-	-	-	1,898,026
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	882,849	856,263	1,658,838	6,384,208	81,288	-	9,863,446
	2,578,110	1,059,028	1,658,838	6,384,208	81,288	59,187	11,820,659
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերից ստացված վարկեր	18,349	-	-	967,500	-	-	985,849
Այլ փոխառություններ	7,912,495	832	2,865	317,769	-	-	8,233,961
	7,930,844	832	2,865	1,285,269	-	-	9,219,810
	(5,352,734)	1,058,196	1,655,973	5,098,939	81,288	59,187	2,600,849

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	135,002	135,002
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,672,275	1,677,316	-	-	-	-	4,349,591
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	875,361	705,479	1,410,958	6,090,999	71,988	-	9,154,785
	3,547,636	2,382,795	1,410,958	6,090,999	71,988	135,002	13,639,378
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերից ստացված վարկեր	-	2,405,384	-	949,192	-	-	3,354,576
Այլ փոխառություններ	2,014,079	2,021,045	196,325	3,786,251	-	-	8,017,700
	2,014,079	4,426,429	196,325	4,735,443	-	-	11,372,276
	1,533,557	(2,043,634)	1,214,633	1,355,556	71,988	135,002	2,267,102

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Կազմակերպության տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների՝ մինչև մարման ժամկետի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2015թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			2014թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	15.0%	3.3%	2.5%	8.2%	4.5%	3.0%
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	15.3%	10.0%	9.1%	15.1%	10.6%	10.0%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	-	6.0%	-	-	6.9%	-
Այլ փոխառություններ	7.9%	5.5%	4.9%	-	5.5%	5.2%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի (վերագնորոշման ռիսկ) փոփոխության նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2015թ. ու 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	47,053	9,370
100 բկ զուգահեռ աճ	(47,053)	(9,370)

(ii) Արտարժութային ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժութային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ.		2014թ.	
	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
ԱՄՆ դոլար	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,576	22,661	85,516	1,813
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,408,416	185,449	3,389,473	406,152
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,282,987	1,100,883	6,568,007	646,647
Այլ ակտիվներ	36,636	17,418	326,571	15,150
Ընդամենը ակտիվներ	**7,730,615**	**1,326,411**	**10,369,567**	**1,069,762**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերից ստացված վարկեր	985,849	-	3,354,576	-
Այլ փոխառություններ	6,719,253	1,189,069	6,942,628	1,075,072
Այլ պարտավորություններ	70,355	35,585	159,626	7,177
Ընդամենը պարտավորություններ	**7,775,457**	**1,224,654**	**10,456,830**	**1,082,249**
Զուտ դիրքը	**(44,842)**	**101,757**	**(87,263)**	**(12,487)**

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացվել է զուտ հիմունքով՝ առանց հարկերը հաշվի առնելու և հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	(4,484)	(8,726)
Եվրոյի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	10,176	(1,249)

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերը նշված արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր պարտքային ռիսկը կառավարելու համար: Կազմակերպության պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- ֆինանսական վարձակալության դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձանց և անհատների) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների և այլ վարկային գործիքների շարունակական մոնիտորինգի ընթացակարգերը:

Ֆինանսական վարձակալության դիմումները պատրաստվում են համապատասխան վարկային մասնագետների կողմից, այնուհետև փոխանցվում են իրավաբանական հարցերով խորհրդատուին: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության համակարգված վերլուծության և ֆինանսական վիճակի ուսումնասիրության վրա:

Կազմակերպությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին հաճախորդների հետ կապված պարտքային ռիսկը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը:

Կազմակերպության պարտքային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է պարտքային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	59,187	135,002
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,898,026	4,349,591
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	9,863,446	9,154,785
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	337,812	485,086
Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության ընդհանուր առավելագույն չափը	**12,158,471**	**14,124,464**

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի և այդ գումարների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 11-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 20-ում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը ունի մեկ պարտապան (2014թ-ին՝ մեկ), որի հետ կապված պարտքային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր պարտքային ռիսկի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 1,898,026 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 4,349,591 հազար դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե՝ ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ քլիրինգային պայմանագրերը, հետգնման հիմնական պայմանագրերը և արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման հիմնական պայմանագրերը: Նմանատիպ ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը և արժեթղթերի՝ որպես փոխառության ստացման և տրամադրման պայմանագրերը:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմաններին: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Կազմակերպության կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտակարությունների չկատարման, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Կազմակերպությունը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավո-րության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու-թյունների զուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		Զուտ գումար
				Ֆին. գործիքներ	Որպես գրավ ստացված դրամական միջոցներ	
Այլ փոխառություններ	(325,639)	-	(325,639)	325,639	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**(325,639)**	**-**	**(325,639)**	**325,639**	**-**	**-**

Վերը նշված աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և զուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կարող է դժվարություններ ունենալ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը հատուկ չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել իրացվելիության ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բաժնետերերից, բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկավորման պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկավորման պարտավորվածությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերից ստացված վարկեր	-	28,945	-	29,264	1,083,600	1,141,809	985,849
Այլ փոխառություններ	7,933,701	-	11,841	15,626	415,051	8,376,219	8,233,961
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	198,079	-	-	-	198,079	198,079
Ընդամենը պարտավորություններ	7,933,701	227,024	11,841	44,890	1,498,651	9,716,107	9,417,889
Վարկավորման գծով պարտավորվածություններ	345,813	-	-	-	-	345,813	345,813

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	-	2,488,965	32,740	982,326	3,504,031	3,354,576
Այլ փոխառություններ	477,005	347,885	799,842	7,498,251	9,122,983	8,017,700
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	215,429	-	-	-	215,429	215,429
Ընդամենը պարտավորություններ	**692,434**	**2,836,850**	**832,582**	**8,480,577**	**12,842,443**	**11,587,705**
Վարձակալության գծով պարտավորվածություններ	**487,656**	**-**	**-**	**-**	**487,656**	**487,656**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման պայմանագրային ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	59,187	-	-	-	-	-	-	59,187
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	735,994	959,267	202,765	-	-	-	-	1,898,026
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	291,579	591,270	2,515,101	6,069,845	81,288	-	314,363	9,863,446
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	352,717	-	352,717
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	21,462	-	21,462
Այլ ակտիվներ	24,566	313,246	-	-	-	126,507	-	464,319
Ընդամենը ակտիվներ	**1,111,326**	**1,863,783**	**2,717,866**	**6,069,845**	**81,288**	**500,686**	**314,363**	**12,659,157**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Բանկերից ստացված վարկեր	-	18,349	-	967,500	-	-	-	985,849
Այլ փոխառություններ	7,912,495	-	3,697	317,769	-	-	-	8,233,961
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	43,872	-	43,872
Այլ պարտավորություններ	-	198,079	-	-	-	27,062	-	225,141
Ընդամենը պարտավորություններ	**7,912,495**	**216,428**	**3,697**	**1,285,269**	**-**	**70,934**	**-**	**9,488,823**
Զուտ դիրքը	**(6,801,169)**	**1,647,355**	**2,714,169**	**4,784,576**	**81,288**	**429,752**	**314,363**	**3,170,334**

Վերը ներկայացված աղյուսակում ներառված են 7,908,322 հազար դրամ գումարով այլ փոխառություններ, որոնք սահմանափակումների խախտման արդյունքում (ծանոթագրություն 15) դասակարգվել են որպես «ցպահանջ և մինչև մեկ ամիս ժամկետով»: Ստորև ներկայացված է այս մնացորդների դասակարգումն ըստ վերջիններիս մարման ակնկալվող ժամկետների:

	2015 հազ. դրամ
1-ից 3 ամիս	240,124
3-ից 12 ամիս	1,070,667
1-ից 5 տարի	6,597,531
	7,908,322

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	135,002	-	-	-	-	-	-	135,002
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	874,467	1,797,808	1,677,316	-	-	-	-	4,349,591
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	375,532	499,829	2,116,437	6,090,999	32,988	-	39,000	9,154,785
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	380,171	-	380,171
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	322	-	322
Այլ ակտիվներ	238,461	135,662	97,545	13,418	-	321,220	-	806,306
Ընդամենը ակտիվներ	**1,623,462**	**2,433,299**	**3,891,298**	**6,104,417**	**32,988**	**701,713**	**39,000**	**14,826,177**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Բանկերից ստացված վարկեր	-	-	2,405,384	949,192	-	-	-	3,354,576
Այլ փոխառություններ	-	454,437	785,736	6,777,527	-	-	-	8,017,700
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	9,098	-	9,098
Այլ պարտավորություններ	207,978	7,451	-	-	-	59,541	-	274,970
Ընդամենը պարտավորություններ	**207,978**	**461,888**	**3,191,120**	**7,726,719**	**-**	**68,639**	**-**	**11,656,344**
Զուտ դիրքը	**1,415,484**	**1,971,411**	**700,178**	**(1,622,302)**	**32,988**	**633,074**	**39,000**	**3,169,833**

19 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտարժութային գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն 600,000 հազար դրամ գումարի չափով նվազագույն ընդհանուր կապիտալ: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը բավարարում է նվազագույն ընդհանուր կապիտալի պահանջներին:

ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգող պահանջների համաձայն վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտարժույթի գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը») նվազագույն մեծությունը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հարաբերկացության սահմանված նվազագույն մեծությունը կազմում է 10% (2014թ-ին՝ 10%):

Կազմակերպությունն ապահովել է կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ստորև ներկայացված է կապիտալի համարժեքության ցուցանիշի հաշվարկը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված պահանջների հիման վրա 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ Աուդիտ չանցած	2014թ. հազ. դրամ Աուդիտ չանցած
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Չբաշխված շահույթ	1,995,119	1,994,618
ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների ճշգրտումներ	(221,430)	(242,162)
Ընդամենը կապիտալ	**2,948,904**	**2,927,671**
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	**15,366,059**	**16,420,514**
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	**19.2%**	**17.8%**

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Կազմակերպության մոտեցումը չի փոփոխվել:

20 Վարկավորման պարտավորվածություններ

Կազմակերպությունն ունի վարձակալված գույքը վարձակալին փոխանցելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածությունները հանդես են գալիս կնքված վարձակալության պայմանագրերի տեսքով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարները: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տրամադրվելիք ֆինանսական վարձակալություն - պայմանագրային գումար	345,813	487,656

21 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ իր գրասենյակի և սարքավորումների վնասներից, գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց` Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած կամ նրա գործունեությունը վերաբերող պատահարներից: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են պարզաբանումներ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական ազդեցություն ունենալ ֆինանսական վիճակի վրա, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

22 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպության անմիջական և վերջնական մայր կազմակերպությունն է հանդիսանում «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն:

(բ) Գործարքներ մայր կազմակերպության հետ

	2015թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	59,187	-	135,002	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,898,026	5.1%	4,349,591	4.8%
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	256,230	10.0%	439,462	10.0%
Բանկերից ստացված վարկեր	985,849	6.0%	3,354,576	6.9%
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	133,827		234,501	
Տոկոսային ծախս	88,398		204,195	

(գ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	58,865	50,312

23 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին` անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս` ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ ենթադրություններով.

- 9%-15% զեղչերը կիրառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների զեղչման դրույքները գնահատելիս` Կազմակերպությունը համարել է, որ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների շուկան առանձնանում է Հայաստանում գործող այլ առևտրային վարկավորման գործառնությունների շուկայից` պայմանավորված նշված վարկավորման տեսակի համար գործող այլ պայմաններով, նպատակներով և ռիսկերին ենթարկվածությամբ:

- 3%-15% զեղչերը կիրառվում են բանկերում տեղաբաշխված միջոցների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:

- 6%-8% զեղչերը կիրառվում են այլ փոխառությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: